

Mötesanteckningar Nätverket Grundskola 2026-01-23 Teamsmöte

Närvarande:

Zophia Zander Norell Tibro

Mari-Louise Brage Hjo

Mia Nyman Skövde

Liam Hedén Skövde

Sara Olausson Mariestad

Synneve Åberg Mariestad

Therese Lindberg Tibro

Emma Bohman Tibro

Jonas Bergström Hjo

Johan Östlund Hjo

Ulrika Eskilsson Tidaholm

Susanne Johansson Tidaholm

Ylva Andreasson Grästorp

Christina Sikström Åberg Grästorp

Ann-Sofie Lundin Skara

Kent Larsson Karlsborg

Hans Johansson Falköping

Joakim Smedberg Götene

Per Hallén Gullspång

Christina Artig Lidköping

Madelaine Hallin Essunga

Johan Berg Töreboda

Lotta Engelbrektsson Skaraborgs kommunalförbund

Tema för mötet: Säkerhetsarbete

FÖRSLAG PÅ OMRÅDEN:

6a-kapitlet i skollagen:

Beredskapsplaner - hur arbetar ni med er och utformning mm

Polisanmälningar - hantering av lagkravet

Genomsökningar av väskor - hantering och val av vem så får genomsöka

Obehöriga får inte vara i skolan - hur organiserar ni det

Andra områden

Säkerhetssystem - vad har ni om ni har något

Larm på olika sätt?

Kamerabevakning?

PDV-utbildningar - hur organiserar ni det och vem håller i taktpinnen?

Om samhällsläget har ändrat era låsrutiner - öppen eller stängd skola?

Övergripande bild utifrån nulägesrunda

Intresset för skolsäkerhet är stort men upplevs ofta som stressande för rektorer, med känslor av osäkerhet och otillräcklighet. Kommuner och skolor har kommit olika långt i arbetet. Övning, tydliga rutiner och samverkan ökar trygghet och minskar stress.

1. Therese Lindberg Tibro - Utmaningar kring säkerhetsarbetet på en liten enhet

Säkerhetsarbetet innebär en påtaglig förändring för mindre skolor som tidigare arbetat i en mer informell och familjär struktur. Övergången till ett mer systematiskt arbete utifrån skollagen (kap. 6a) upplevs som krävande, inte minst då flera processer behöver utvecklas och hållas ihop samtidigt.

Skolan har i dagsläget ett grundläggande skalskydd i form av lås, rullgardiner och andra åtgärder som försvårar intrång. Arbetet har främst inriktats på att stärka personalens handlingsberedskap, medan praktiska övningar

tillsammans med elever i nuläget inte genomförts. Detta skapar viss osäkerhet kring om arbetet bedrivs på rätt nivå och i rätt ordning.

Det finns ett uttalat behov av att tydligare integrera säkerhetsarbetet i skolans årshjul för att skapa kontinuitet och gemensam förståelse i personalgruppen. Besöksrutiner lyfts som en särskild utmaning på små enheter, där begränsade personella resurser försvårar möjligheten att upprätthålla rutiner fullt ut i vardagen.

2. Marie-Louise Brage, Johan Östlund, Jonas Bergström Hjo - Erfarenheter och lärdomar utifrån skolhot

Vid upptäckt av ett konkret hot, i form av klotter med hotfullt innehåll, uppmärksammade personalen detta omgående. Rektor kontaktade polis och skolchef utan dröjsmål. Beslut fattades att hålla skolan öppen första dagen, vilket kommunicerades till personal och vårdnadshavare. Samverkan med polisen fungerade väl och upplevs i efterhand som en avgörande framgångsfaktor.

Följande dag hölls skolan låst och undervisningen genomfördes bakom stängda dörrar. Fokus låg på trygghetsskapande åtgärder och tydlig information. Skolan fick stöd från HR och socialtjänst. Rektorerna kunde prioritera arbetet med elever och personal då andra funktioner tog ansvar för mediakontakter och externa förfrågningar. Ett särskilt kontakttelefonnummer upprättades för att avlasta rektorerna.

Vid fortsatt misstanke om hot fattades beslut om att skicka hem elever och personal på ett ordnat sätt. Återgången till undervisning skedde i nära samverkan med berörda aktörer, med särskilt fokus på att ta hand om elevers och personals reaktioner. Detta arbete pågår fortsatt. Efter händelsen har trygghetsåtgärder förstärkts och uppföljning av mående hos både elever och personal sker löpande.

Lärdomar från Hjo:

- Information och kommunikation behöver vara samlad, tydlig och återkommande för att minska oro. Kommunikatör är en viktig resurs.
- Det behöver vara tydligt vem som fattar beslut och vilka beslut som gäller i olika skeden.
- Alla berörda verksamheter ska informeras, inte enbart pedagogisk personal.

- Händelser av detta slag väcker starka känslor och kräver tid, energi och strukturerad uppföljning.
- Att dokumentera och skapa en tydlig tidslinje underlättar både ledning och efterarbete.
- Ledarskap i kris kräver lugn och tydliga prioriteringar.
- Samverkan genom etablerade kontaktnät och ledningsgrupp är avgörande.
- I vissa lägen behöver åtgärder omfatta fler skolor än den direkt berörda för att minska oro i kommunen.
- Praktiska utmaningar uppstår, exempelvis kring sysselsättning vid inrymning samt konsekvenser för vårdnadshavare och arbetsliv när elever skickas hem.
- Hantering av elevers mobiltelefoner behöver beaktas ur ett säkerhetsperspektiv, då dessa kan vara synliga i digitala kartjänster.
- Efterarbete och stödinsatser behöver fortsätta även efter att den akuta fasen är över.

3. Sara Olausson Mariestad - Nulägesbild från Mariestad

Kommunen har, i likhet med flera andra, hanterat parallella händelser kopplade till aktuell hotbild. För att stärka personalens kunskap och beredskap används digitala nano-föreläsningar. Säkerhetsfrågor har tydliggjorts i årshjulet och säkerhetsronder genomförs regelbundet.

Det finns ett ökat fokus på att tydliggöra att skolan inte är en allmän plats samt att personal aktivt uppmärksammar obehöriga personer. Som stöd i säkerhetsarbetet har tekniska åtgärder såsom mörkläggningsystem och utökad tillgång till personaltelefoner införts.

Sammanfattning

Arbetet med skolsäkerhet beskrivs som nödvändigt men resurskrävande. Rektorer upplever ett ökat ansvar, hög belastning och i vissa fall en känsla av otillräcklighet, samtidigt som kunskap och beredskap successivt stärks. Kommuner och skolor befinner sig i olika skeden i sitt arbete, vilket medför variation i rutiner, tekniska lösningar och grad av övning.

Säkerhetsarbetet bedrivs på flera nivåer – huvudman, rektor och enhet tillsammans med personal – och behöver vara långsiktigt och sammanhållet. Skolornas förutsättningar skiljer sig åt, exempelvis vad gäller låsning av lokaler och tekniska lösningar. I flera fall har skolregler kompletterats med hänvisning till skollagen kap. 6a.

En förändring i säkerhetstänk kan ses, där fokus inte enbart ligger på inrymning utan även på flykt och ökad uppmärksamhet. Mental förberedelse av medarbetare och tillit till den egna handlingsförmågan lyfts som centrala delar. Samtidigt finns behov av fortsatt kartläggning av lokaler samt ställningstaganden kring hur och i vilken omfattning övningar ska genomföras.

Tekniska lösningar, såsom låssystem, kamerabevakning, mörkläggning, larm och digitala kommunikationsverktyg, bidrar till ökad trygghet men kan inte ersätta mänskligt agerande eller ett gediget förebyggande arbete. Kamerabevakning ses som ett komplement. Praktiska utmaningar kvarstår, exempelvis ojämn tillgång till personaltelefoner och användning av olika digitala plattformar. Säkerhetssamordnare finns i de flesta kommuner, men uppdragets utformning varierar.

Statsbidrag har använts till insynsskydd och olika tekniska system, exempelvis larmsystem som RapidReach. Gemensamma resurser, såsom Teamsytor för erfarenhetsutbyte mellan kommuner, samt litteraturstöd, exempelvis **Handbok för skolattacker av Kim Norman**, används i arbetet.

Det förebyggande arbetet framhålls som avgörande. Att bygga trygghet, relationer och en känsla av sammanhang (KASAM) bedöms minska risken för allvarliga händelser. Skolor är mer uppmärksamma på tidiga signaler om normbrytande beteenden. På kommunnivå finns behov av systematiska riskbedömningar för att identifiera var risken för hot och våld är störst och prioritera insatser därefter.

Avslutningsvis betonas vikten av att balansera säkerhetsarbetet med skolans övriga uppdrag. Förhoppningen är att säkerhetsarbetet på sikt kan integreras i ordinarie rutiner och bli en naturlig del av verksamheten.

Viktigaste slutsatser

- Tydliga strukturer och ansvar bidrar till minskad osäkerhet vid krissituationer
- Samverkan och kommunikation är centrala före, under och efter händelser
- Efterarbete och emotionellt stöd är avgörande för långsiktig trygghet
- Övning och mental förberedelse stärker handlingsberedskap
- Förebyggande arbete och goda relationer utgör grunden för ett hållbart säkerhetsarbete

Nästa träff är 17/4 kl:09.00-12.00 i Grästorp (Lokal delges i inbjudan)

Tänkt innehåll är "Hur kan vi stärka personalens och elevernas Reseliens? Om man har andra delar man vill diskutera, skriv ett inlägg i vårt Team.

Mötesledare: Emma Bohman

Sekreterare: Ulrika Eskilsson